

נ.ב.

משה דור

מלץ - סופר-חלוץ

דוד מלץ ז"ל

בן 88 היה דוד מלץ (ל' סגולה) במותו. אינו יודע כמה קוראים נתנו את דעתם על פטירת הסופר, שנמנע 16 שנתיו בארץ-ישראל עשה שלוש במלילת פגישים וחמישים ושבעה כחבר קיבוץ עין-חרוה. אגב מתוך המישים ושמונה שנים אלו הוציא עשרים ושבע פגישות הקלאיות ואחר-כך, עבר לתעלול

מ פטאטיסטיקת, אך היא מדברת בעד עצמה. הרומאנים והסיפורים של דוד מלץ יש להם ציר מרכזי אחד: חיהם של אנשים צעירים שהם חברי קיבוץ. הוא לא סתם מנתיב זה מפני שלבו היה משוקע כל-כולו בעתה הזויה, על כל היבטיה, אורח-חיה וצלילת. והוא אהב את הישות האנושית הזאת לא רק מפני שהיה איבר מאבריה, אלא גם מפני שהשכיל להצט איזה מאגר כוח נפלא מצוי בתוכה, כוח וחון ששום קלקלים של זמן ואדם לא יוכלו להשחיתם.

את ספרו הראשון, "מעגלות", פירסם מלץ בשנת תשי"ה. הרומאן חולל "שערורייה" מפני שזו הפעם הראשונה העז סופר - העוד איש קיבוץ - לתאר את הצדדים, "הפתות בעלים" בחיי הקלקסים הקיבוצים. אל גשמת את התקרי"פה שבה יצא, "מעגלות" לאור. אז עוד הוחק הקיבוץ ככבת-עינה של תנועת-העבודה, חיל-החלוצ שפם שורותל נמנים מיטב האדם. לתציג את חברי הקיבוצים גם בתולשותיהם ובפציי-השוקותיהם - הלא, "גם" ולא "רק" - לבך דרושה היתה גבורת-נפש לא-מצוייה, פה גם שתבותה בבית הקיבוץ הוא יושב. דוד מלץ תיזה בו גבורה כזאת, גבורה שקטת ובלתי-מתרברבת. עם כל הפגמים האמנותיים שיש בו - "מעגלות" הוא רומאן חלוצי בסוגו, הקורא בויימינו, המורגל בסיפורי עמוס עוז, אולי יתקשה להבין זאת, אך מלץ עשה את הקיבוץ-הקינים שלו פחות הירואיים ויותר, הרבה יותר, אנושיים.

לפני שנים מספר נפגשתי עם דוד מלץ. באתי לעין-חרוד (אחוד) כדי לשוחח עם אשתו, הסופרת רחמה חגוב. קטן-קומה היה, צעיר-הליכות, וכבר, "פנסיונר" בטפס הקיבוץ, כלומר מי שאינו מותר על המשך תרומתו למשק על-אף הזכיות הניקנות לו מבוח שנותיו. הוא שמח בהיכונתו, כי אני מכיר לפחות חלק בפירותיו. דירת-הדתיקים היתה צמודת ידק וקלות ציפורים בקטן מתוך המבך. מלץ דיבר על הודך הארובה שעשתת, ספרות הקיבוץ מאז, "מעגלות" וזה הלום. הוא דיבר במאופק ובצניעות.

של מלץ, רפי, נפל בראשית מלחמת השחרור, תאב השכיל ערך את עובדותיהם של בני וסמה מחבריו, בני עין-חרוה. הוא אוסיף לתחת בקיבוץ שבו סמן את מיטב אגנו, לתאמין עלי-פי דרכו הצנועה והשקטה שחצו תרצוי ביותר במה שמצוי, ולבטא את אמנתו בסיפוריו.

עד ברא עץ.